

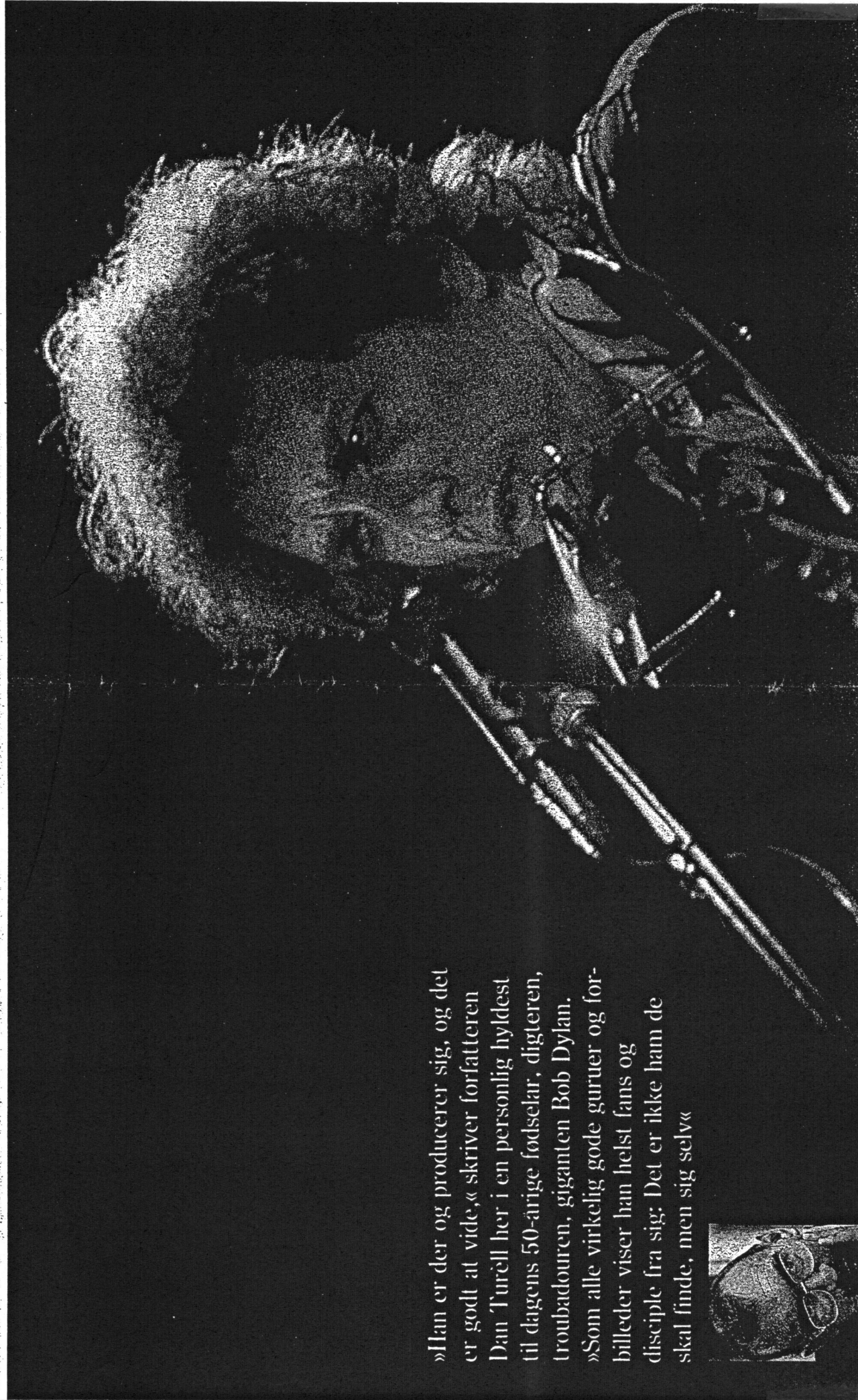
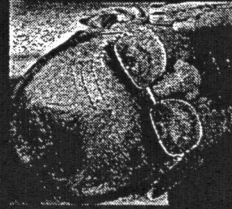
BERLINGSKKE Magasin

3

Fredag
24. maj 1991

»Han er der og producerer sig, og det er godt at vide,« skriver forfatteren Dan Turèll her i en personlig hyldest til dagens 50-årige fødselar, digteren, troubadouren, giganten Bob Dylan.

»Som alle virkelig gode guruer og forbilleder viser han helst fans og disciple fra sig: Det er ikke ham de skal finde, men sig selv«

Af Dan Turéll

Ah, nej! Ikke Bob Dylan!
Ikke igen!
Og hvorfor ikke? Hvorfor i
Himmels forvejen skyer ikke Bob Dylan?
Hvorfor denne instinktive nerve-
reaktion mod så meget som et par si-
der mere om Bob Dylan, éns egne eller
andres?

Fordi, simpelt hen, han har spillet en
så stor rolle i éns liv – måske en *for*
stor rolle.

Nogle vil måske huske, at Andy War-
hol – en anden stor nutidskunstner og
bevidstheds-ænder – for en del år si-
den blev angrebet af en kvinde, Valerie
Solanis, der tilsyneladende umotiveret
gik løs på ham med en kniv. Warhol
overlevede, men det interessante ved
affæren var egentlig ikke hendes hand-
ling (senere kom Lennon-mordet), men
den forklaring hun, da hun bagefter var
pågrebet af politiet, afgav: – Han domi-
nerede mit liv for meget.

Valerie Solanis havde stiftet be-
kendtskab med Andy Warhol's billeder
og tanker og var blevet dybt påvirket
af dem. Pludselig levede hun sit liv ef-
ter dem. Pludselig var hendes liv ikke
længere *hendes* liv – men, som i en gy-
serfilm, ét af Andy Warhol's.

Vi må være ikke så få, der – selv
uden kniv – har det lidt på samme
måde med Bob Dylan. Han har været
der hele vores liv. Han har udviklet sig
noget nær samtidig og synkront med
os. Og dette »os«, der mere eller min-
dre markerer en generation, har allere-
de – i sin personlige udviklingshistorie
– dækket årtier. Når Dylan nu runder
50 er eksempelvis denne artikels for-
fatter netop fyldt 45.

»Man« – det vil sige »opinionen«, det
vil sige »mediernes« – plejer at sætte et
skel i denne min generations historie i
1968. Som så ofte for springer »man«
bare over, hvor gærdet er lavest. Der
skete intet i 1968, som ikke havde rød-
der meget længere tilbage – hverken
for Dylan eller os andre.

Vi kan se hele udviklingen hos Dy-
lan. Vi kan også se den andre steder,
men lige så godt der som ethvert andet
sted: Dylan som stadier på livets vej.

Første gang vi hører eller hørte om
Dylan herhjemme, var det som
den nye amerikanske folkesan-
ger.

I en bestemt periode, lige dér i star-

ten og midten af 60'erne, var folkesang
noget andet end i dag. For en del af
de/vi dengang unge var rocken, den tid-
lige og primitive, blevet for indholds-
løs, jazzen dén overgang for intellektua-
liseret: Der var et rytmisk-musikalsk
tomrum imellem.

Hullet blev – imidlertid – fyldt af
folk. Leadbelly, Pete Seeger, Judy Col-
lins, Woody Guthrie, Joan Baez – *you
name 'em*. Også her blev det til en lokal
scene, bl. a. i Dahlerupsgade, med tid-
ligt opdukkende danske artister, den
unge Dissing, knægtten Cessar, for at
tage et par af dem der blev ved.

Til den scene kom unge Dylan, født
Robert Zimmerman, med en tynd
stemme, en læsende mundharpe og et
ikke alt for interessant repertoire af
stovede sager. Det var bare, som det
nu var dengang: Sandaler og Guitarer
mod Krig og Uretfærdighed. Starten,
alligevel, til en langsomt arbejdende
vidensomsfattende undergrund.

Stemmen vedblev at være lige tynd,
længde, og nogen musikalsk virtuos blev
Dylan aldrig på hverken guitar eller
mundharpe. Han kan hvad han *skat*, og
så heller ikke mere.

Men repertoire! Sangene! Efter den
anden, tredje, fjerde, femte LP stod det
klart og lysende, at folkesangens hav-
de fundet sin *digter*. En digter, der –
uden intentioner om det, måske endda
modvilligt – sparkede barstolen væk
under *alle* de andre guitar-folkesange-
res velmente firkantede massive lad-os-
komme-hinanden-ved-enebærbuske,
ved simpelt hen at skrive sange af en
sådan skønhed og smerte, i et så (og
vover ordet) intelligent leje, at de
trængte helt ind under huden på en
hver på nogenlunde samme alder, der
gennemgik nogenlunde det samme og
måske var begyndt at ane, at afstanden
fra Hibbing, Minnesota (hvor Dylan
voksede op) til f.eks. Vangede, Dan-
mark, ikke var så uoverskuelig stor,
hvis den blev udmålt i følelser.

I disse år blev mange af Dylan's kla-
reste kærlighedssange til. *It's All Over
Now Baby Blue*, *Ramona*, *One Too
Many Mornings* er sange der, som Be-
atles' bedste, vil bevare og udkrystalli-
sere en hel generations bitterødme i
ganske som (uden sammenligning i øv-
rigt) Cole Porter's gjorde for deres for-
ældre.

Ikke så meget en betydelig sanger
som en genial sangskriver var født.
Den lille jøde – som man kærligt-ky-

BOB DYLAN

dag, selv når de – nu 25 år efter – gen-
spilles, genhøres, genopleves genspej-
les af årene.

Hermed er så, vil jeg dristigt(?) på-
stå, Dylan's egentlig historie ude – for
så vidt den handler om *Journeys* Dylan,
igangszættener Dylan, pioneren Dylan,
Folk/Rock-Land og en del af i millio-
ner af bevidstheder Verden over.

Mens han halvandet års tid plejede
sine sår (mere psykiske end fysiske, vil
jeg tro), efter et motorcykel-uheld,
brød *The Summer of Love* ud, i '68 (må-
ske for de tungmemmeste først i '68),
og Verden blev – for en tid, men hvem
tænker på det mens den er det? – en
ganske anden. Unge rejste over lande-
grænser og fandt hinanden gennem tø-
jet og frisuren. Ungdommens interna-
tionale sprog, det alternative espe-
ranto, var optundet. Elektriske guitarer
og krav om kærlighed og revolution
brød sig Fanden om institutionerne. En
ny underjordisk verdensorganisation,
United Hippies, opstod.

Luften virrede og summede af
Beatles, Stones, Jefferson Airplane,
Mamas & Pappas, Byrds, Doors,
Beach Boys – hver sine favoritter. Det
nye budskab blev udsat for tusinder og
atter tusinder at bands Verden over.
Og imens sad Dylan og tænkte og
The Band. Motorcykel-historien er
selvfølgelig en god historie, men jeg
har aldrig anset den for så meget. Dy-
lan havde brug for en meditations-pau-
se, simpelt hen, ligesom dengang jazz-

skaldte ham i branchen – kunne
skrive sange, som kun få kan. Sange af
den sjældne kvalitet, der dels lyder som
noget man aldrig nogen sinde har hørt
for, og dels som noget der altid har væ-
ret der. Hvilket kunne være selve defi-
nitionen på en *utirkelig* god populær
sang.

Folkesangen, vor tids vandrørende
korps af minnesangere, havde fået sin
poet laureate.
Og næppe havde den fået det, før
han selv sprængte formen – fordi den
ikke var nok.

Som *myten* »1968« ikke havde me-
get med virkelighedens 1968 at
gøre, indtraf Dylan's personlige
musikalske '68 da også i '65-'66. *High-
way 61 Revisited* og *Blonde On Blonde*
blev de plader der henviste folkebogen
– hanset den for så vidt stadig eksiste-
rer – til en niche i historien.

Ingen havde før vovet en sådan mu-
sik på det »populære« marked. Så lange
numre, så staccato-skingrende et ak-
kompagnement, så slyngede udviklede
arabesker af tekster der det ene øjeblik
syntes som surrealistisk automat-poesi.
Det andet som glasklare kodeskrifter til
éns tilstand, éns tilstand der omsider
blev forklaret i et sprog hvor man selv
kunne forstå dem.

*Highway 61... Rainy Day Woman...
Sad-Eyed Lady of the Lowlands... Like A
Rolling Stone...*
For hans jævndrøende en række te-
legrammer direkte til nerverne, selv i

saxofonisten Sonny Rollins, helt på top-
pen, trak sig tilbage i to år for blot at
lege med sit instrument uden at skulle
møde nogen steder, til tiden, for hyren.

Pokket tro, Dylan – på det tidspunkt
– havde brug for det. På fem-seks år
var han gået fra en meget bogstavelig
amerikansk landsby ud over hele den
Globale Landsby. Der var stof nok at
bearbejde.

Resultatet blev den tredje Dylan,
den Dylan vi – og nu bliver jeg
uvenner med alle fanatiske tro-
ende Dylan-fans, så skidt! – kender
endnu i dag. De sidste tyve år har ikke
forandret stort på ham, i mine øjne
(øren) – og hvorfor skulle de også det?

Efter han vendte tilbage som coun-
try-sanger har han stort set sådan lidt
hen ad vejen, som det nu passede ham
og alt efter hvem han sådan dryssede
ind i undervejs, leget med country, al-
mindelig rock, ualmindelig rock, gospel,
reggae, strømlinsede digte – og hvad
der ellers lå for. Han er endda blevet
langt mere af en sanger end nogen sin-
de før.

Men han er stadig mest af alt en
sangskriver, og sin generations største
– ingen kan nægte det. John Lennons
sange virkede ved deres følelse og
kraft, men var mere uartikulerede råb
og bømer end egentlige sange, så
snart han var alene – Lennons perso-
n- lige sange, usynkelige for andre. Hos
Stones var det ikke teksterne der talte,

men *afleveringen*. Hos Jim Morrison tal-
te skuespilleren højere end digteren.
Og Leonard Cohen var og blev blot sin
egen veipåkædet melankoli.
Kun hos Dylan (og senere Lou Reed)
oplevede man for alvor den gamle rock-
drøm om den Syngende Digter. Og
denne Syngende Digter, Dylan, vokse-
de op og blev så omfattende, så eks-
pansiv, at han til sidst kom til at
rumme hele den Store Amerikanske
Sangbog i sig.

Rødderne går tilbage til blues-musik-
ken, til gospel, country og folk, i samti-
dig protest og tillid. De går tilbage til
den specifikke Amerikanske Bevidst-
hed, til en Abraham Lincoln som en
Walt Whitman. Han har sin historie,
han ved det og kender og accepterer
den. Som alle andre er han et over-
gangsleg, og heller ikke det er han i
tvivl om.

Han forholder sig – i disse år – mere
og mere til traditionerne. Man kunne
dig ikke tilbage – Bob Dylan. «

tilspidse det en smule og sige – med en
let overdriivelse af en bemærkning fra
en af hans venner, digteren Allen Gins-
berg – at det han for tiden arbejder på
er »den nye amerikanske nationalsang«.

«Det gør han med en betydelig – og
for mange irriterende – ro, en ro der
grænser til arrogance, hvad det næppe
er. Det er nærmere arbejdsmandens,
den dygtige håndværkers, selvfølgelig
hvilten i sig selv. Det er snarere be-
vidstheden om at *vide*, helt ind i benet,
at han har skabt en snes af de sange fra
hans tid der vil blive husket længst, og
at han vil have påvirket millioner i sin
samtid med de sange – og på en gan-
ske anden og mere radikal måde end
andre sangskrivere. Man beundrer så
atgjort en Cole Porter, men han får
ikke én til at ændre sit liv.

Det gjorde Dylan.

Jeg skriver *glørd*, fordi tidene –
som han sang i en af de sange der vil
bliver husket længst – skifter. Dylan er
blevet ældre i mere end én forstand, og
også det er typisk for ham: Det er
svært at forestille sig en ældre Jim
Morrison, der vil have hele Verden og
vil have den nu. Det er ikke svært at
forestille sig en ældre Dylan båret
ind og støttet af unge beundrere til en
gang *Mr. Tambourine Man*-jam session
i *Great American Music Hall* om f.eks.
25 år.

Den lille jøde arbejder roligt videre.
Det er vi nogle stykker af generationen
der gør.

Også derfor er jeg såmænd ikke så
bleg for at indrømme, at jeg i disse år,
måned, dage, ikke beskæftiger mig
så meget med Bob Dylan. Han er der
og producerer sig, og det er godt at
vide, ligesom det er godt at vide at en
bevidsthed som Allen Ginsberg's fort-
sat eksisterer.

Men Dylan skal nok tage sig af Dy-
rell at se til.

Og jeg er sikker på, at han ikke blot
ville acceptere, men direkte opmuntre
den indstilling. Som alle virkelige gode
gurur og forbilleder viser han helst
fans og disciple fra sig: Det er ikke
ham de skal finde, men sig selv.

Det har han hjulpet en generation til.
Det er ikke mange man – i en ganske
nøgtern morgen – kan sige det
om.

TV 2 viser i aften kl. 23.45 filmen »Se
dig ikke tilbage – Bob Dylan.«